
STYRESAK 50/19

BUDSJETT 2020 OG ØKONOMIPLAN 2021-2023

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

31. oktober 2019

Saksbehandler

Tore Martin Herland, Susan Reinhardtsen, John Olsen

Vedlegg til saksfremlegget

Forslag til budsjett 2020

Handlingsplan 2020

Saksfremlegg

1. Overordnet vurdering av Vest-Agder-museets økonomiske situasjon

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Årets budsjett bærer preg av at regjeringen, her under Kulturdepartementet, viderefører ABE-reformen som innebærer at indeksregulering av tilskudd legges 0,5 % under reell lønns- og prisvekst.

For å komme i mål med årets budsjett er følgende tiltak gjennomført:

- 50 % stilling som registrator er kuttet.
- Tilskudd til drift ved avdelingene og administrasjon – ut over lønn, er ikke prisjustert. Dette innebærer redusert handlingsrom.
- Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt finansiert.

- Deler av kostnader knyttet til manglende indeksregulering fra Riksantikvaren er lagt som forventet økt inntjening på salg ved Sjølingstad Uldvarefabrik.
- Det er lagt til grunn at Riksantikvaren for 2020 dekker de reelle kostnadene knyttet til FDV stillingene ved avdelingen.
- Økt lønnskostnad ved Kanonmuseet er lagt som forventet økt inntjening på salg/billetter samme sted.
- Økte kostnader knyttet til leie av Hangar 45 må dekkes av andre enn VAM.
- Åpningstidene er redusert på noen av avdelingene.
- Skal VAMs innsats overfor lokalmuseene kunne videreføres, er en avhengig av at også de kommunene som i dag ikke har tilskudd til VAM bidrar. Disse vil bli omsøkt kr 20 000 hver, totalt kr 100 000.
- Ved alle avdelinger er det lagt inn et noe høyere forventet salg/billetter.

Tiltakene er drøftet med strategisk ledergruppe og de tillitsvalgte. Tiltakene er gjennomgått med utvidet ledergruppe.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern og til arbeid med lokalhistoriske utstillinger er videreført på samme nivå som i 2019.

I møte med Kulturrådet, hvor også fylkeskommune og Kulturdepartement var tilstede ble det understreket at ABE-reformen vil fortsette og at museene forventes å øke egeninntjeningen fremover. Dette, sett i sammenheng med årets budsjettsituasjon, gjør at museet må se på følgende tiltak for å unngå reduksjon i aktivitet og/eller nedbemanning:

- Økt inntjening i museumsbutikkene. Vurdere både vareutvalg og prising.
- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Rasjonalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering (f.eks. overgang til nytt regnskapssystem).
- Avvikle ansvaret for Hangar 45. Kommune, fylkeskommune og foreningen selv må ta ansvar for videre leie. VAM kan være en bidragsyter knyttet til museets egne objekter som oppbevares der.
- Møte med kommuner og fylkeskommune ang. misforholdet mellom statens krav til egeninntjening og lokale ønsker om gratis adgang.

Den økonomiske situasjonen er særlig krevende ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen. At Riksantikvaren gir tilskudd som reelt sett dekker FDV stillingene ved anlegget for 2020 er virksomhetskritisk (forholdet er tatt opp med Riksantikvaren den 18. oktober 2019). Det samme gjelder finansiering av lokrevisjon ved Setesdalsbanen. Det vil bli presentert egne styresaker knyttet til disse.

2. Generelt om budsjetttrammene for 2020

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjetttrammene for 2020, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling, etter behov og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål. Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er i budsjettet for 2020 lagt til grunn en økning på 2,65 % i statlige tilskudd, som angitt i forslag til statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Det fylkeskommunale og de kommunale tilskuddene er indeksregulert med 3,1 %. Etter representantskapet i november vil vi sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats.

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2019 samt budsjetterte tilskudd 2020:

Tilskudd / inntekter	Note	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Endring kr.	Endr. %
1. Driftstilskudd:						
Kulturdepartementet:						
Driftstilskudd		22 841 700	22 840 000	23 445 260	605 260	2,65 %
Økning revidert budsjett		-		5 000 000	5 000 000	100,00 %
Sum Kulturdepartementet:	1	22 841 700	22 840 000	28 445 260	5 605 260	
Vest-Agder fylkeskommune:						
Driftstilskudd, inkl. Uggerby		11 238 127	11 239 000	11 587 409	348 409	3,10 %
Tilskudd til Vikre / Setesdalbanen		350 000	350 000	350 000	-	0,00 %
Sum Vest-Agder Fylkeskommune:	2	11 588 127	11 589 000	11 937 409	348 409	3,01 %
Eierkommunene:						
Driftstilskudd fra eierkommuner inkl.						
Vennesla Kommunes tilskudd til						
Setesdalsbanen		9 829 118	9 827 796	10 132 228	304 432	3,10 %
					-	
Sum eierkommunene:	3	9 829 118	9 827 796	10 132 228	304 432	3,10 %
Øvrige kommuner:						
Driftstilskudd fra øvrige kommuner		-	-	100 000	100 000	100,00 %
Sum øvrige kommuner:	4	-	-	100 000	100 000	100,00 %
Driftstilskudd fra øvrige aktører:						
Bane Nor / Setesdalsbanen drift	5	1 590 000	1 700 000	1 710 000	10 000	0,59 %
Riksantikvaren / Sjølingstad Uldarefabrik	6	3 248 983	3 138 000	3 221 157	83 157	2,65 %
Stiftelsen Gimle gård til Gimle	7	700 000	700 000	721 700	21 700	3,10 %
Tingvatn forminnepark IKS til drift	8	1 350 000	1 350 000	1 391 850	41 850	3,10 %
Lister forsvarshistoriske forening	9	70 000		150 000	150 000	
Sum driftstilskudd fra øvrige aktører:		6 958 983	6 888 000	7 194 707	306 707	

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2020:

1. Tilskudd fra Kulturdepartementet er økt med statens deflator på 2,65 %, med kr. 605 260 til kr. 23 445 260. Det er i tillegg lagt inn økning på driftstilskudd fra Kulturdepartementet til D/S Hestmanden med i alt kr. 5 000 000, basert på forslag til Statsbudsjett lagt frem for 2020.
2. Driftstilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune (VAF) er økt med statens deflator til kommunene på 3,1% med kr. 348 409 til kr. 11 587 409. Det er i tillegg budsjettert med det årlige ekstra tilskuddet på kr. 250 000 til Setesdalsbanen samt kr. 100 000 til oppbevaring av Vikre i *Magasin for store gjenstander*. Disse

tilskuddene er holdt på samme nivå da VAF erfaringsmessig ikke øker ekstratilskuddene med statens deflator.

3. Driftstilskudd fra eierkommunene er inflasjonsjustert med deflator på 3,1 % som medfører en økning på kr. 304 662 til kr. 10 132 458 samlet for regulære driftstilskuddene inkludert det årlige tilskudd fra Vennesla kommune til Setesdalsbanen på kr. 250 000.
4. For 2020 er det budsjettert med et samlet tilskudd på kr 100 000 fra de øvrige fem kommuner. Dette tilskuddet vil bli omsøkt fra de fem øvrige kommuner i Vest-Agder fylket med kr 20 000 hver til dekning av en andel av kostnader knyttet til museumsdrift og aktiviteter som også tilfaller disse fem kommunene til gode.
5. Driftstilskuddet fra Bane NOR til Setesdalsbanen opprettholdes på sammen nivå som 2019 men med en forsiktig økning på kr 10 000. Bane NOR inflasjonsjusterer ikke tilskuddene årlig, men tar økningen i bolker. Av forsiktighetshensyn budsjetteres det ikke med prosjekttilskudd fra Bane NOR.
6. For tilskudd fra Riksantikvaren til drift Sjølingstad økes tilsvarende indeksregulering i statsbudsjettet på 2,65 % med årets tilskudd til kr. 3 221 157. Erfaringsmessig har ikke Riksantikvaren inflasjonsjustert sine tilskudd, men VAM ser ingen annen utvei, enn å stille som krav at tilskuddet må inflasjonsjusteres for å dekke de løpende kostnader.
7. Fast driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård økes for 2019 med 3,1%, fra kroner 700 000 til kr 721 700.
8. Det er budsjettert med et tilskudd på kr. 1 391 850, justert opp fra kr 1 350 000 med deflator på 3,1% til Tingvatn fornminnepark og besøkssenter IKS fra Hægebostad kommune vedrørende avtalen knyttet til drift av Tingvatn fornminnepark.
9. Øremerkede tilskudd fra Lister forsvarshistoriske forening til lagerleie i hangar 45 på Lista økes med den reelle kostnadsøkningen til kr 150 000.

For inntektsposter utover tilskudd:

1. Salgsinntekter økes fra 2019 regulert budsjett på kr 5 955 000 med kr 395 500 til kr 6 053 500 i budsjett for 2020.
2. Momskompensasjon/fradrag for merverdiavgift beregnes til kr. 285 000.
3. Finansinntekter økes til kr. 500 000, som utgjør forventede finansinntekter i 2019, det forutsettes at bankebeholdningene er nogenlunde identiske med 2019-nivået.
4. Av forsiktighensyn budsjetteres det vanligvis ikke med prosjekttilskudd før disse er bevilget. For 2019 utgjør hittil bokførte prosjekttilskudd i alt kr. 9 681 584. For 2020 budsjetteres det med prosjektfinansiering som pt. enda ikke er sikret i tilfeller hvor det er svært sannsynlig at disse vil bli finansiert. Dette gjelder:
  - 40 % av museumstekniker / håndverker ved Lista Museum.
  - 40% grafisk design, del av stilling lagt til Setesdalsbanen. Knyttet til avlastning kommersiell design.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt fra budsjett 2019 på kr. 38 247 251 med kr 3 493 071 til kr. 41 740 322. Dette er en økning på i alt 9 %, og skyldes hovedsakelig en budsjettert lønnsvekst i tråd med SSB's beregninger på 3 % samt at det er foretatt nødvendige bemanningsøkninger. Bemanningsøkningen er knyttet til Hestmanden, her under ansettelse av avdelingsleder og ansettelse av prosjektleder og øvrig bistand knyttet til sertifisering. For øvrig er vakant 50 % stilling som registrator i fagseksjonen kuttet.

3. Driftskostnader

På lik linje med de siste årene, er også 2020 et år der det generelle økonomiske handlingsrommet i budsjettet i realiteten reduseres, etter at faste kostnader knyttet til normal drift, inkludert faste kostnader og lønn er trukket ut. De generelle driftskostnadene er budsjettert til kr 67 579 597 mot budsjett 2019 på kr. 63 288 618. I realiteten innebærer dette en reduksjon i driftskostnader generelt i museet. Det er ingen særlige poster som fullt ut kuttet, men det er søkt redusert hvor dette har vært mulig ut fra erfaringstall.

Kostnader knyttet til strøm er budsjettert økt på alle avdelinger ut fra erfaringstall.

Kostnader knyttet til it-drift er økt i forbindelse med overgang til IKT Agder. Tall fra inngått avtale er lagt til grunn.

Kostnader knyttet til overgang til nytt regnskapssystem, Xledger er ikke mottatt. Tall fra dagens praksis, Visma, er lagt til grunn. Xledger vil trolig være en rimeligere løsning, men i og med at det vil tilkomme ekstra kostnader knyttet til implementering i 2020 vil denne besparelsen trolig først komme i 2021.

Den store økningen i kostnader er knyttet til driften av D/S Hestmanden. Statens tilskudd til Vest-Agder-museet for å håndtere drift og vedlikehold av denne ble økt med kr 5 millioner for 2020. Kostnadene er lagt inn tilsvarende, fratrukket lønn.

For en mer inngående utgreiing om planlagte aktiviteter og prioriteringer i budsjettåret 2020 vises det til handlingsplanen for museet (vedlagt).

4. Avsetning 2020 – kr. 677 306

Administrasjonen foreslår at det også i 2019 avsettes 0,75 % av det totale inntektsgrunnlaget til disposisjonsfond, for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/eller foreta nødvendige investeringer. I tillegg avsettes det kr 110 000 til egenkapitalinnskudd / KLP.

5. Økonomiplan 2021 – 2023

Økonomiplanen for perioden 2021 til 2023 gir et bilde av forventet økonomisk situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. I økonomiplanen er det tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 2,5%
- Forventet lønnsvekst på 3,0 %,
- Inflasjon / generell prisvekst på 2,4%
- Øvrige elementer er holdt konstant

Med overnevnte endringer må salgsinntekter økes årlig med mellom 6 % og 7 % årlig for å kompensere for det økende inntektsgapet som høyere vekst i lønnskostnader skaper i forhold til tilskudd.

Investeringer er ikke inkludert, hverken i budsjettet for 2020 eller i økonomiplanen.

6. Oppsparte fondsmidler pr. 31.12.2018

6.1 Disposisjonsfond

Størrelsen på disposisjonsfondene ved årsslutt vil avhenge av driftsresultatet for de enkelte avdelinger.

Pr. 31.12.18 hadde de enkelte avdelinger følgende oppsparte frie fondsmidler:

Disposisjonsfond		Netto		Til/ fra kapital-		drifts- og inv	
Pr 01.01.2018		driftsresultat		regnskapet		fond	
						Pr 31.12.2018	
Museumshavn	kr (375 933)	kr 150 823	kr -	kr (66 154)	kr (291 265)		
Sjølingstad	kr (362 833)	kr 370 104	kr -	kr 328 507	kr 335 778		
VAM Kristiansand	kr 819 920	kr (739 704)	kr -	kr (319 479)	kr (239 264)		
Setesdalsbanen	kr 230 351	kr (187 147)	kr -	kr 77 533	kr 120 737		
VAM Adm og Fag	kr 2 625 905	kr 1 285 141	kr (143 635)	kr (691 432)	kr 3 075 979		
Lista	kr (86 432)	kr 2 279	kr -	kr (23 000)	kr (107 154)		
Mandal	kr 50 191	kr (49 469)	kr -	kr 85 812	kr 86 534		
Flekkefjord	kr 148 047	kr 110 111	kr -	kr -	kr 258 159		
Gimle gård	kr 282 874	kr 161 009	kr -	kr -	kr 443 884		
Kanonmuseet	kr 818 783	kr (53 191)	kr -	kr 300 571	kr 1 066 163		
D/S Hestmanden	kr (1 700 281)	kr 492 971	kr -	kr 1 107 565	kr (99 746)		
TOTALT	kr 2 450 593	kr 1 542 927	kr (143 635)	kr 799 922	kr 4 649 807		

Eventuell bruk av disposisjonsfond legges frem for styret i forbindelse med årsoppgjøret.

6.2 Bundne driftsfond

Pr. 31.12.18 var følgende øremerkede midler avsatt i bundne driftsfond:

A. Bundne driftsfond		Årets mottatte		Kostnader på	
Pr 01.01.2018		tilskudd		prosjekter i år	
				Pr 31.12.2018	
Museumshavn	kr 53 662	kr 200 000	kr (133 846)	kr 119 816	
Sjølingstad	kr 343 000	kr 85 000	kr (413 507)	kr 14 493	
VAM Kristiansand	kr 90 321	kr 536 142	kr (216 663)	kr 409 800	
Setesdalsbanen (1)	kr 2 134 274	kr 4 033 909	kr (4 111 442)	kr 2 056 741	
VAM Adm & Fag	kr 2 994 236	kr 1 970 788	kr (1 279 356)	kr 3 685 668	
Lista	kr 17 000	kr 40 000	kr (17 000)	kr 40 000	
Mandal	kr 85 812	kr -	kr (85 812)	kr -	
Kanonmuseet	kr 2 000 000	kr 150 000	kr (450 571)	kr 1 699 429	
D/S Hestmanden	kr 10 911 943	kr 589 468	kr (1 697 033)	kr 9 804 378	
TOTALT	kr 18 630 248	kr 7 605 307	kr (8 405 229)	kr 17 830 325	

Det har normalt ikke vært budsjettert med bruk av bundne driftsfond. Dette er knyttet til to forhold:

1. Det er ofte uavklart på budsjetteringstidspunktet hvor mye arbeid og penger som står igjen knyttet til prosjekter som strekker seg over flere år.
2. Prosjektmidler er ikke mottatt/bekreftet innvilget på budsjetteringstidspunktet.

For 2020 er museet at det vil være fire prosjekter hvor det allerede står midler på bundne fond som ikke vil bli startet opp i 2019, men som vil bli gjennomført i 2020. Disse utgjør totalt kr 482 200 og er lagt inn som bruk av bundne driftsfond og budsjettert inn på den enkelte avdeling:

- Istandsetting omlastingskran Setesdalsbanen (kr 112 200).
- Utstilling/publikumstilbud Kristiansand museum (kr 70 000).
- Innkjøp utstyrsbank, utlån ubemanna museer (kr 100 000).
- Kaianlegg/skilting Hestmanden/Bredalsholmen (kr 200 000).

6.3 Bundne investeringsfond, investeringsbudsjett

Pr. 31.12.18 var følgende øremerkede midler avsatt i bundne investeringsfond:

B. Bundne investeringsfond		Årets mottatte		Anvendt fond	
Pr 01.01.2018		tilskudd		til investeringer	
				Pr 31.12.2018	
VAM Krs (1)	kr -	kr 714 000	kr -	kr 714 000	kr -
Sjølingstad (2)	kr 400 000	kr 13 291	kr (413 291)	kr 0	kr 0
Setesdalsbanen (3)	kr 2 221 696	kr -	kr (1 713 610)	kr 508 086	kr 508 086
Setesdalsbanen (4)	kr -	kr 168 000	kr -	kr 168 000	kr 168 000
VAM Adm & Fag (5)	kr -	kr 2 821 821	kr (2 087 832)	kr 733 989	kr 733 989
Hestmanden (6)	kr 106 930	kr 853 493	kr (960 423)	kr -	kr -
TOTALT	kr 2 728 626	kr 4 570 606	kr (5 175 156)	kr 2 124 076	kr 2 124 076
1) Oppgradering og nyinstallasjoner av innbrudds og brannalarm Kristiansand Museum					
2) Brannalarm, Sjølingstad					
3) Hall til gult materiell, Setesdalsbanen					
4) Utvidelse av alarmanlegg, Grovane					
5) Forprosjektering, nytt museumsbygg Odderøya					
6) Kommunikasjon og Navigasjon					

For 2020 budsjetteres med kr 6 500 000 i investeringer i bygg og anlegg. Dette fordeler seg på kr 1 000 000 knyttet til nytt museumsbygg og magasin og kr 5 500 000 knyttet til nytt publikumsmottak på Kristiansand museum.

I løpet av 2019 vil det komme inn tilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune til videre arbeid med nytt museumsbygg og magasin, totalt kr

2 500 000, samme beløp utbetales i 2020. Ubrukte midler fra 2019 vil bli satt på bundet driftsfond. I 2020 budsjetteres uttak av kr 500 000 i budne investeringsfond og bruk av kr 500 000 i investeringsmidler til videre prosjektering av nytt museumsbygg og magasin.

Vest-Agder fylkeskommune har bevilget kr 2 millioner til nytt publikumsmottak ved Kristiansand kanonmuseum. Dette betales ut med en million i 2019 og en million i 2020. Det ventes at Kristiansand kommune vil gjøre det samme. Ambisjonen er byggestart i 2020 og det er derfor budsjettert med uttak av kr 2 millioner fra bundne investeringsfond og bruk av kr 3,5 millioner i investeringsmidler (utbetales i 2020). Disse fordeler seg på 2 millioner fra VAF/KK og 1,5 fra private fond. Resterende 800 000 er omsøkt, men ikke mottatt og er følgelig ikke lagt inn i budsjett. Prosjektet startes ikke opp før det er fullfinansiert.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2020 samt forslag til økonomiplan for perioden 2021 – 2023.
2. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2020 samt forslag til økonomiplan for perioden 2021 – 2023.

Vest-Agder-museet IKS